

"Mladi za napredek Maribora 2019"

36. srečanje

MI, OTROCI S POZABLJENEGA BREGA REKE DRAVE

Raziskovalno področje: Turizem

Inovacijski predlog

Avtor: DAVID KREVIH, NEJA TUŠ

Mentor: ANDREJA SIMIČ IN KSENIJA POPOŠEK, ANDREJA LORENCI

Šola: OŠ JANKA PADEŽNIKA MARIBOR

Število točk: 164

Mesto: 2

Priznanje: zlato

Maribor, februar 2019

"Mladi za napredek Maribora 2019"

36. srečanje

**MI, OTROCI S POZABLJENEGA BREGA REKE
DRAVE**

Raziskovalno področje: Turizem

Inovacijski predlog

Maribor, februar 2019

KAZALO VSEBINE

1 UVOD	7
1.1 NAMEN IN CILJI INOVACIJSKEGA PREDLOGA	7
1.2 HIPOTEZE INOVACIJSKEGA PREDLOGA	8
1.3 PREDVIDENA NOVA SPOZNAVANJA	9
1.4 METODOLOGIJA	9
1.4.1 Delo z viri in literaturo	9
1.4.2 Terensko delo	9
1.4.3 Intervju	9
1.4.4 Anketni vprašalnik	10
1.4.5 Obdelava podatkov	10
1.4.6 Izdelava makete in računalniško grafične podobe inovacijskega predloga	10
1.5 KULTURNO-NARAVNA DEDIŠČINA NA STUDENCIH	11
1.5.1 Jožefova cerkev	11
1.5.2 Jožefov studenec	11
1.5.3 Osnovna šola Janka Padežnika Maribor na Studencih	12
1.5.4 Koroška železnica	12
1.5.5 Sokolski dom	13
1.5.6 Reka Drava	13
2 RAZISKOVALNI DEL	14
2.1 SEDANJE STANJE NABREŽJA	14
2.2 KRITIČNE TOČKE	15
2.2.1 Brežina reke Drave	15
2.2.2 Pot ob Dravi in dostopi do nje	16
2.2.3 Vegetacija	18
2.2.4 Urbana oprema	19
2.2.5 Arhitektura	20
2.3 NAJINE REŠITVE	22
2.3.1 Poslikava zidu ob Dravi	22
2.3.2 Informacijske table	23
2.3.3 Ptičje krmilnice	24
2.3.4 Maketa s predlogi rešitev	24
3 RAZPRAVA	25
3.1 INTERPRETACIJA PRIDOBLENIH PODATKOV	25
3.2 VREDNOTENJE HIPOTEZ	26
3.3 SAMOEVALVACIJA RAZISKOVALNIH METOD IN RAZISKOVALNEGA DELA	27
4 SKLEP	29
5 DRUŽBENA ODGOVORNOST	30
6 VIRI IN LITERATURA	31
6.1 KNJIŽNI VIRI	31
6.2 SPLETNI VIRI	31

7 PRILOGE	33
7.1 ANKETA	33
7.2 PREDLOGE INFORMACIJSKIH TABEL	35
7.3 INTERVJUJI, TELEFONSKI POGOVORI IN DOPISI	41

KAZALO SLIK

SLIKA 1: Del Maribora z vrisano potjo med Koroškim mostom in Studenško brvjo	8
SLIKA 2: Nabrežje pri Koroškem mostu	15
SLIKA 3: Uhojen, a neutrjen dostop do Drave ob Koroškem mostu	16
SLIKA 4: Dostop do Drave z Obrežne ulice do Studenške brvi	17
SLIKA 5: Pot po nabrežju je ozka	17
SLIKA 6: Trava in akacije ob poti so se razrastle in nudijo zavetje le smetem	18
SLIKA 7: Ulična svetilka je zastrta z listjem	19
SLIKA 8: Izvir vode v ulici Ob izvirkih	20
SLIKA 9: Razširjen del poti, kjer je dovolj prostora za klop	20
SLIKA 10: Zid pod Jožefovo cerkvijo	21
SLIKA 11: Zanemarjen objekt	21
SLIKA 12: Neuporabljen podest na nabrežju Drave	21
SLIKA 13: Detajl makete (poslikan zid z informacijskimi tablami)	22
SLIKA 14: Predloge za informacijske table	23
SLIKA 15: Maketa	25
SLIKA 16: Detajl makete	24

KAZALO PREGLEDNIC

PREGLEDNICA 1: Brežina reke Drave	15
PREGLEDNICA 2: Pot ob Dravi in dostopi do Drave	16
PREGLEDNICA 3: Vegetacija	18
PREGLEDNICA 4: Urbana oprema	19
PREGLEDNICA 5: Obstoječa arhitektura	20

KAZALO GRAFOV

GRAF 1: Urejenost poti ob Dravi	26
GRAF 2: Varnost poti ob reki	27

Povzetek

Nabrežja rek že od nekdaj predstavljajo osrednja zbirališča prebivalcev. Z desnim bregom reke Drave so Studenci povezani z arhitekturnima vrhuncema Studenško brvjo in Koroškim mostom. Nabrežje in pot ob reki med mostovoma pa sta žal neurejena, po dežju blatna in nevarna.

Z inovacijskim predlogom sva želela raziskati in predstaviti realne možnosti ureditve desnega brega Drave, saj je to idealen prostor za rekreacijo, sprostitev, uživanje v naravni in kulturni dediščini ter povezava med desnim in levim bregom Drave.

Izhodišče najine raziskave je bilo terensko delo, kjer sva opredelila kritične točke. S pomočjo virov, literature in intervjujev s pristojnimi osebami sva analizirala obstoječe stanje. Glavni del najinega inovacijskega predloga predstavljajo konkretne in izvedljive rešitve. Pripravila sva maketo in računalniški prikaz sprememb.

Predstavljene rešitve bova s pomočjo vrstnikov in zaposlenih na šoli v okviru dnevov dejavnosti v prihodnjem šolskem letu tudi izpeljala.

Ključne besede: Studenci, pot ob Dravi, naravna in kulturna dediščina, turizem, rekreacija

Zahvala

Rada bi se zahvalila mentoricam, ki so naju seznanile s temo ter naju spodbudile k raziskovanju. Hvala vsem, ki so sodelovali v anketi, intervjujih in so na kakršenkoli način doprinesli h končni podobi inovacijskega predloga. Posebej hvala arhitektu Gregi Hernahu, ki nama je približal svet prostorskega oblikovanja.

Zahvaljujeva se najinim staršem, ki so naju podpirali pri raziskovanju.

1 UVOD

Nabrežja rek že od nekdaj predstavljajo osrednja zbirališča prebivalcev. Ob petih kilometrih struge reke Drave ima Maribor največ vodne obale med vsemi mesti v Sloveniji. Naša šola stoji na Studencih. Drava že mnogo let ločuje in hkrati povezuje Studence z Mariborom. Za nas je najpomembnejši približno 800 metrov dolg odsek ob Dravi od Koroškega mostu do Studenške brvi, ki pa je zelo zanemarjen. V inovacijskem predlogu iščeva rešitve, kako prostorsko in programsko bolj povezati oba bregova Drave, kako torej obnoviti pot, ki bo povezovala in združevala preteklost, sedanost in prihodnost.

1.1 Namen in cilji inovacijskega predloga

V svojem inovacijskem predlogu sva želela najprej ugotoviti, v kakšnem stanju je pot ob Dravi od Koroškega mostu do Studenške brvi, in opredeliti vzroke za sedanje stanje. Izpostavila sva kritične točke in poskusila poiskati rešitve za izboljšavo, ki ne bi predstavljale prevelikega stroška. Izpostavila pa sva tudi, kolikšen je še neizkoriščen turistični, rekreacijski, povezovalni in izobraževalni potencial tega prostora.

Ideja za inovacijski predlog je nastajala postopoma. Ko se v okviru šolskih dejavnosti odpravimo v mesto, izberemo pot v mestno središče po ozkih pločnikih Ruške ceste, saj pot ob reki ni vzdrževana, po dežju je blatna in nevarna. Zato tudi ni vključena v Načrt varnih šolskih poti. Z ureditvijo poti bi dobili varno in urejeno povezavo z mestom ne samo učenci naše šole, ampak vsi Studenčani, drugi Mariborčani, uporabniki kolesarske poti¹ ter turisti.

V neposredni bližini obdravske poti se namreč nahajajo tudi pomembni primeri kulturne in naravne dediščine: cerkev sv. Jožefa, Jožefov studenec, izvirk², Studenška brv in reka Drava. Naša šola aktivno sodeluje z Mestno četrtjo Studenci, s Turističnim društvom Studenci in je tudi članica mednarodne mreže UNESCO šol. Z oživitvijo poti ob Dravi bi tudi ta dediščina dobila v današnji družbi pomembnejšo vlogo.

Z novo ureditvijo bi studenško nabrežje postalo prostor za rekreacijo in počitek ter uživanje ob kulturni in naravni dediščini. Vsem pa bi bila omogočena tudi varna povezava s središčem mesta.

¹ Dravska kolesarska pot poteka skozi štiri države (Italija, Avstrija, Slovenija, Hrvaška) in je dolga približno 710 kilometrov. Tudi pot, ki jo obravnavava v inovacijskem predlogu, je del te kolesarske povezave.

² Ime Studenci nakazuje, da je kraj dobil svoje ime po studenčkih ali izvirkih, ki jih je vse polno ob desnem bregu reke Drave - od Studenške brvi do cerkve sv. Jožefa.

Pripravila sva inovacijski projekt z maketo ureditve poti ob Dravi. Na pozabljeni breg reke Drave pa želiva spomniti tudi vse odgovorne.



Slika 1: Del Maribora z vrisano potjo med Koroškim mostom in Studenško brvjo

(Vir: <http://www.maribor.si/dokument.aspx?id=729>)

1.2 Hipoteze inovacijskega predloga

Postavila sva štiri hipoteze:

1. hipoteza: Pot je neustrezno vzdrževana.
2. hipoteza: Pot je turistično zanimiva.
3. hipoteza: Pot ob Dravi je nevarna.
4. hipoteza: Z minimalnimi stroški in posegi lahko pot uredimo tako, da bo postala za uporabnike prijaznejša.

1.3 Predvidena nova spoznanja

V inovacijskem predlogu bova predstavila nekatere rešitve, ki bi znova oživile nabrežje reke Drave od Koroškega mostu do Studenške brvi. Nekatere ideje bi zahtevale večje posege in s tem več denarja. Midva pa se osredotočava na tiste predloge, ki so lažje in hitreje izvedljivi. Pripravila sva izvedbeno zasnovo za ureditev nabrežja, ki jo bova delno izpeljala skupaj z učenci in zaposlenimi na naši šoli.

1.4 Metodologija

Pri oblikovanju inovacijskega predloga sva uporabila raznolike postopke in metode. Da bi se seznanila s trenutnim stanjem, sva se odpravila na teren, kjer sva določila kritične točke in jih fotografirala. Opravila sva več intervjujev in izvedla anketo med učenci naše šole in Studenčani. Pregledala sva tudi razpoložljive vire in literaturo. Izdelala sva maketo. Dobljene podatke sva strukturirala, razvrščala, primerjala in interpretirala. Metode dela so se med seboj povezovale in dopolnjevale. V nadaljevanju podrobneje predstavljava najpomembnejše.

1.4.1 Delo z viri in literaturo

Želela sva se seznaniti z različnimi pisnimi viri. Brskala sva po monografskih publikacijah (knjige, zborniki), serijskih publikacijah (članki v strokovnih in poljudnih revijah ter dnevnem časopisju), polpublikacijah (raziskovalne naloge), neknjižnem gradivu (videoposnetki) in elektronskih virih (internetni dokumenti). Precej spletnih virov je povezanih z načrti iz leta 2012, ko je bil Maribor Evropska prestolnica kulture.

1.4.2 Terensko delo

Na terenu sva si ogledala pot od Koroškega mostu do Studenške brvi in dostope nanjo. Izpostavila sva kritične točke in izbrala dele poti, ki bi jih lahko uredili brez večjih posegov in stroškov. Obiskane lokacije sva fotografirala.

1.4.3 Intervju

V začetni fazi raziskovanja sva trčila ob številna vprašanja. Zato sva intervjuvala (v živo, preko telefona ali spleta) osebe, ki so lastniki tega področja ali skrbijo zanj. Obiskala sva tudi Mestno občino Maribor³, Urad za komunalno, promet, okolje in prostor (sektor za urejanje prostora), kjer sva se pogovarjala z Urško Jambrovič. Pomembne podatke so nam posredovali

³ V nadaljevanju MOM.

še Boštjan Dolenc iz komunalnega podjetja Snaga, Alojz Preglav iz Dravskih elektrarn Maribor in Livija Jurič iz Slovenskih železnic.

1.4.4 Anketni vprašalnik

Anketni vprašalnik sva oblikovala z izbirnim tipom vprašanj, kjer je bil možen en odgovor (5 vprašanj), in s tipom odprtih vprašanj, na katera lahko anketiranec odgovori v obliki odprtega odgovora (5 vprašanj). Obdelala sva podatke 125 anket, ki so jih rešili učenci od 6. do 9. razreda, in 50 anket odraslih oseb.

1.4.5 Obdelava podatkov

Izpolnjene anketne vprašalnike sva podrobno pregledala in dobljene podatke zabeležila. Rezultate sva uredila v preglednico, jih primerjala med seboj in si izbrala ustrezno obliko grafov. Na podlagi tega sva grafe oblikovala, analizirala dobljene rezultate in iz njih izluščila ugotovitve in zaključke.

1.4.6 Izdelava makete in računalniško grafične podobe inovacijskega predloga

Izdelala sva maketo poti s predlogi za izboljšavo. Predloge predstavljava tudi v grafični obliki.

1.5 Kulturno-naravna dediščina na Studencih

Del Maribora, ki ga obravnavava v inovacijskem predlogu, se imenuje Studenci. Že ime priča o tem, da je kraj tesno povezan z vodo. Studenci so se razvili ob desnem bregu reke Drave, kjer prihajajo na dan številni izvirki. Na mestu prvotnega naselja ob Dravi stoji še danes nekaj hiš v ulici z imenom Ob izvirkih. Poleg tega najstarejšega dela pa so v bližini poti ob Dravi še nekateri drugi kulturno-naravni spomeniki.

1.5.1 Jožefova cerkev

Na mestu, kjer stoji današnja cerkev sv. Jožefa, je nekoč že stala manjša cerkev sv. Jožefa. Prvotno cerkev je dal leta 1675 zgraditi mariborski mestni sodnik Valentin Bevorgo, posvetil pa jo je lavantinski škof Franc Gašper grof Stadion. (Vrišer, 1999) Gradnja prvotne cerkve se povezuje z razširjanjem čaščenja sv. Jožefa, ki je v 17. stoletju postal varuh avstrijskih dežel. Cerkev sv. Jožefa, kot jo poznamo danes, so zgradili v letih 1726-28. Cerkev je pravilno orientirana. To pomeni, da ima na zahodni strani zvonik, proti vzhodu pa ladjo s prezbiterijem. Na severu in jugu sta kapeli. Posebej nas je pri Jožefovi cerkvi pritegnil zvonik. Zgradili naj bi ga leta 1743, pri tem pa najbrž zaradi varčnosti niso zgradili tistega dela njegove vzhodne stranice, kjer se stika z ladjo. Zato se je zvonik nagnil proti cerkveni strehi, »kar je varuhom cerkve povzročalo kar nekaj skrbi«. (Vrišer, 1999, str. 11) Vrišer tudi trdi, da sodi predvsem cerkvena notranjščina »med najpomembnejše stvaritve mariborskega baročnega stavbarstva«. (Vrišer, 1999, str. 13)

V teku let so cerkev namreč bogato opremili. Najmogočnejši je bil gotovo veliki oltar, ki ga je leta 1750 postavil Jožef Straub (tudi avtor Kužnega znamenja na Glavnem trgu v Mariboru). Žal so ob koncu 19. stoletja tako v mariborski stolnici kot v cerkvi sv. Jožefa odstranili večino baročnih umetnin. Na srečo so nekaj kipov z glavnega oltarja ohranili in so zdaj del zbirke Pokrajinskega muzeja Maribor.

1.5.2 Jožefov studenec

Ob hišah Ob izvirkih je ohranjen izvir Jožefov studenec, ki je ime dobil po cerkvi sv. Jožefa, ki stoji nad njim. Studenec je bil namenjen pranju perila. Pranje je bilo nuja, zbiranje peric pa poseben dogodek, zato je bilo takšnih perišč več. Voda je imela v nekaterih izvirkih okoli 20° C. Od vseh studencev v tem predelu je ohranjen le Jožefov. Je pokrit dvoprekatni pretočni studenec. Javna pralnica perila je bila na tem mestu že pred letom 1930, zaradi koristne rabe vode pa je Olepševalno društvo leta 1930 postavilo Jožefov studenec. Prvo, nižje korito je

bilo namenjeno pranju perila, drugo pa splakovanju.⁴ Turistično društvo Studenci prireja ob studentu vsako leto tekmovanje v pranju perila.

1.5.3 Osnovna šola Janka Padežnika Maribor na Studencih

Z novim zakonom leta 1869 ter z izgradnjo železniških delavnic in obeh železniških prog, se je pojavila potreba po šoli na Studencih. Že 15. septembra 1876 so zgradili dvorazredno šolo na sedanji Obrežni ulici. Pouk se je pričel že novembra 1875 v cerkveni stavbi pri Jožefovi cerkvi. Število prebivalstva na Studencih je skokovito raslo in to se je čutilo tudi pri številu šolskih otrok. Leta 1909/10 je šolski odbor sklenil razdeliti šolo s 600 učenci na deško in dekliško šolo. Ta predlog se je zdel vzgojno zelo primeren. Število otrok je bilo preveliko za eno stavbo, zato so septembra 1911 dogradili novo šolsko poslopje na današnji Iztokovi ulici. Šoli so kasneje dogradili tudi telovadnico in vezni hodnik. V tem šolskem letu doživlja ponovno prenovo.

1.5.4 Koroška železnica

Če je bil Maribor do 19. stoletja predvsem trgovsko-obrtniško naselje in pomembno prometno križišče, sta najprej Južna železnica in kasneje odcep železniške proge proti Koroški (1863) bistveno spremenila značaj Maribora. Studenci so se s koroško železnico in železniško strojno tovarno, ki naj bi vzdrževala stroje in železniška vozila južne železnice vključili v mariborski gospodarski prostor. (Godina, 1992) Delavnice so pričele obratovati 9. marca 1863. V naslednjih desetletjih so jih še razširili, zgradili so skladišča za les, žago in strojnico. Leta 1885 so v delu skladišča južne železnice uredili železniško postajo, ki so jo leta 1904 preselili v veliko uradniško – stanovanjsko hišo, kjer je še danes. Delavnice so omogočale popravilo okoli 15 % vseh lokomotiv Južne železnice. (Petek, Železničarska kolonija Studenci v Mariboru) Tako kot so se večale delavnice, je naraščalo tudi število delavcev. Leta 1880 jih je bilo že 1070. Tako je kmetijsko dejavnost na Studencih počasi zamenjala industrijska dejavnost, s tem pa se je večalo tudi naselje. Delavnice ob Koroškem kolodvoru so dale Studencem izrazit delavski pečat, vplivale pa so tudi na rast okoliških naselij (Radvanje, Nova

⁴ V okviru Unescovega projekta Dediščina v rokah mladih - mladi posvojijo spomenik, je naša šola leta 2013 posvojila Jožefov studenec. S tem se je zavezala, da bodo učenci spoznavali Jožefov studenec in zanj skrbeli, ga vključevali v raziskovalne in druge šolske aktivnosti in se pri tem povezovali s strokovnimi in krajevnimi ustanovami. Leta 2013 je bila v Mariboru v prostorih Evropske prestolnice mladih predstavitev knjige "Dediščina v rokah mladih - Mladi posvojijo spomenik". V njej so predstavljeni spomeniki kulturne in naravne, pa tudi tehnične in nesnovne dediščine, ki so jih posvojile slovenske Unesco šole ter dve šoli iz tujine. Med spomeniki je bil predstavljen tudi Jožefov studenec.

vas). Zaposleni in priseljenci so govorili večinoma nemško, zato se je za Studence dolgo ohranilo nemško ime Brunndorf.

1.5.5 Sokolski dom

12. oktobra 1919 je na ustanovnem občnem zboru nastalo Sokolsko društvo Studenci. Leta 1920 je imelo sto petdeset članov, pred obnovljenimi prostori je bila na telovadišču prva akademija. Najboljši prikazi vadbe so bili po nedeljski maši. Tudi Leon Štukelj in Tošo Primožič, udeleženca olimpijad, sta tam mnogokrat izvajala vaje. Poleg gimnastike in splošne telesne vzgoje so v društvu gojili turno in alpsko smučanje, košarko, atletiko odbojko in šah. Prirejali so izlete in hodili v gore. Poleti so taborili ob jezerih in ob morju. Člani društva so predstavljali več kot dvajset odstotkov Studenčanov. Tako so zgradili tudi svoj dom na današnji Sokolski ulici. Kasneje so Partizan Studenci preimenovali v Športno društvo Studenci. Leta 2001 so dom v Sokolski ulici podrli in postavili nov dom na Poljanah. (<http://www.sd-studenci.com/o-nas/zgodovina-nasega-doma/>)

1.5.6 Reka Drava

Mariborčani so bili od nekdaj močno povezani z reko Dravo. Nekoč je bila pomembna prometno-gospodarska pot, na Lentu so pristajali splavi, ob njej so se razvijale obrti, mesto je hkrati ščitila pred napadi in ga z mostom povezovala s svetom. Danes je njena vloga usmerjena v pridobivanje energije in turizem. Ljubiteljem vodnih športov ponuja reka Drava številne možnosti. Ob njenih nabrežjih so urejene sprehajalne in kolesarske poti, ki vodijo do turističnih znamenitosti mesta.

Drava gosti na območju Maribora nad 90 različnih vrst ptic, od tega približno tretjino gnezdilcev, ostale pa pri nas ostanejo le pozimi (prezimujoče vrste) ali zaradi prenočevanja in prehranjevanja (preletniki). Največ jih je na Mariborskem otoku, vidimo pa jih tudi drugje. To so: pionirki, sive gosi, labodi grbci, race mlakarice, navadne postovke, črne liske, rečni galebi, golobi grivarji, lesne sove, ptiči vodomci in veliki detlji...

Bogata rečna favna omogoča tudi ribolov. V Dravi najdemo krapa, mreno, golobčka, sabljarko, podusta, androga, belico, klenu, rdečeperko, rdečeoko, belega amurja, tolstolobika in še druge vrste. (<https://maribor-pohorje.si/reka-drava.aspx>)

2 RAZISKOVALNI DEL

2.1 Sedanje stanje nabrežja

Nabrežje reke Drave na Studencih je izredno strmo, senčno in gosto poraščeno z drevjem in grmovjem. Ob Dravi je makadamska pot, ki je bila speljana skupaj s komunalnim kolektorjem. Pot ob reki velja za vodno površino, za katero so odgovorne Dravske elektrarne Maribor (del poti pod Koroškim mostom je v lasti Republike Slovenije). Tako parcele kot objekti ob poti imajo različne lastnike. Večina objektov je v lasti Slovenskih železnic in Zveze ribiških družin, lastniki pa so tudi privatniki. Cik-cak potko in objekte v bližini ima v lasti Mestna občina Maribor, objekti v bližini cerkve sv. Jožefa so od Kapucinskega samostana.⁵

Nad nabrežjem se nahajajo Studenci, ki so postali del Maribora leta 1850. V drugi polovici 19. stoletja so se začeli hitro razvijati. Zgrajeni so bili koroška železnica, obrat Južnih železnic in velika stanovanjska kolonija. Zato se je pojavila potreba po boljši povezanosti desnega brega Drave s starim mestnim jedrom. Leta 1885 so zgradili Studenško brv. (Studenci, 2010) Leta 2008 so zgradili novo brv, ki je istega leta dobila v Portu prvo nagrado med mostovi za pešce z razponom med stebroma do 75 m.⁶ Druga povezava z levim bregom je Koroški most, zgrajen leta 1996.

Nad brvjo in potjo ob Dravi je Ruška ulica, ki je zelo zanemarjena, saj se je razvoj Studencev prestavil proti jugu v smeri novih cestnih povezav in trgovskih centrov.

Zaradi strmega brega so problematični tudi slabo vzdrževani dostopi, ki vodijo od Ruške in Obrežne ulice do poti ob Dravi.

Pot je del Dravske kolesarske poti. Uroš Rozman, projektni vodja pri Regionalni agenciji za Koroško nama je povedal, da je v delu projekt za obnovo in dograditev kolesarske poti od Drava centra do Dvoetažnega mostu. Kolesarska steza naj bi bila v celoti asfaltirana, osvetljena in z ustrezno urbano opremo. Gradnja je predvidena v letu 2020/21.

⁵ Podatke sva pridobila na Uradu za komunalo, promet, okolje in prostor Mestne občine Maribor in na pregledni karti Atlasa okolja Agencije RS za okolje.

⁶ Tekmovanje Footbridge award za najboljši most za pešce, zgrajen v zadnjih treh letih, je organizirala vodilna britanska strokovna revija Bridge design&engineering. Skupinsko nagrado so podelili investitorju MO Maribor, projektantu Ponting d.o.o., in izvajalcu Pomgrad, Konstruktor NGR. (spletni Večer, 11. 7. 2008)

2.2 Kritične točke

Kritične točke na poti med Koroškim mostom in Studenško brvjo sva združila v pet skupin:

- brežina reke Drave
- pot ob Dravi in dostopi
- vegetacija
- urbana oprema
- arhitektura

Za vsako področje sva raziskala sedanje stanje, podala predloge za izboljšavo, posebej pa izpostavila rešitve, ki so hitre in mogoče brez večjih finančnih sredstev.

2.2.1 Brežina reke Drave

Preglednica 1: Brežina reke Drave

BREŽINA REKE DRAVE	
SEDANJE STANJE	NAJINI PREDLOGI
Brežina je nezavarovana, spolzka in nevarna (sploh za manjše otroke). Na Dravskih elektrarnah Maribor so nam povedali, da morajo prav Dravske elektrarne zagotoviti utrjenost nabrežja in skrbijo tudi za redno košnjo. Zato postavitve ograje ni mogoča.	Postavitve ograje in razširitev poti.
HITRE REŠITVE	
Ker postavitve ograje ni mogoča, predlagava širšo in bolj utrjeno pot.	



Slika 2: Nabrežje pri Koroškem mostu

(Vir: avtorja)

2.2.2 Pot ob Dravi in dostopi do nje

Preglednica 2: Pot ob Dravi in dostopi do nje

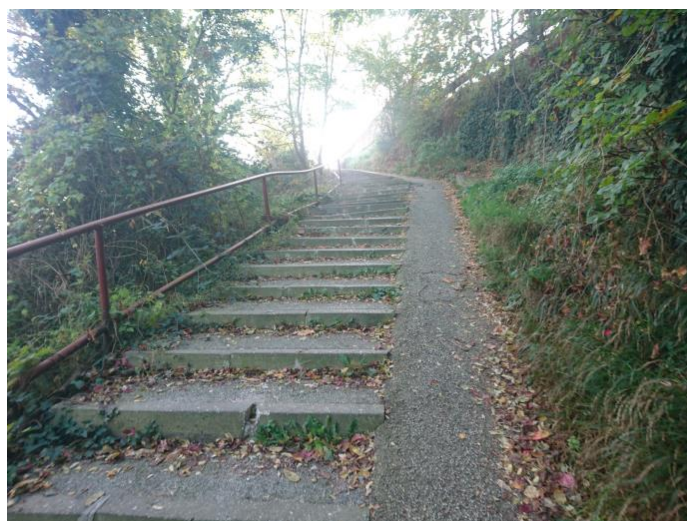
POT OB DRAVI IN DOSTOPI DO DRAVE	
SEDANJE STANJE	NAJINI PREDLOGI
<p>Pot ob Dravi je neprivlačna, slabo vzdrževana, ob spremenjenih vremenskih razmerah blatna, neenakomerno široka in zanemarjena.</p> <p>Cik-cak pot, ki vodi z Ruške ulice do Studenške brvi, je zaraščena. Del poti, ki je namenjen za kolesarje in vozičke je prestrm, asfaltna prevleka je uničena, v zimskem času je zasipana s snegom. Za invalide ni primerna.</p> <p>Pot z Obrežne ulice do Drave ob Koroškem mostu pa je nevarna, spolzka in strma.</p>	<p>Predlagava razširitev in utrditev poti, kot je že urejen del med Starim mostom in Studenško brvjo. V prvi fazi bi bilo ob poti potrebno urediti rastje in zasipati luknje.</p> <p>Večji poseg bi moral predvsem olajšati dostop kolesarjem, otroškim vozičkom in invalidom.⁷</p>
HITRE REŠITVE	
Obrezati rastje, pozimi očistiti tudi klančine.	



Slika 3: Uhojen, a neutrjen dostop do Drave ob Koroškem mostu

(Vir: avtorja)

⁷ V že pripravljenih načrtih so predvidevali nove stopnice in klančine z ugodnejšim naklonom, kot je sedaj. V višjih nivojih bi dodali še razgledne ploščadi. Vir: Nabrežja reke Drave, Dokument identifikacije investicijskega projekta (2010).



Slika 4: Dostop do Drave z Obrežne ulice do Studenške brvi po tako imenovani "cik-cak" poti (Vir: avtorja)



Slika 5: Pot po nabrežju je ozka, v sušnem obdobju majhne luže se po dežju povečajo in onemogočijo prehod (Vir: avtorja)

2.2.3 Vegetacija

Preglednica 3: Vegetacija

VEGETACIJA	
SEDANJE STANJE	NAJINI PREDLOGI
Drevesa zastirajo pogled z Ruške ulice na nasprotni breg reke Drave, koprive in druge rastline se razraščajo ob poteh in dostopih, drevesa zastirajo razsvetljava, nekatera so nevarna.	Predlagava zasaditev višjih dreves nižje in grmovnic ter nižjih dreves višje, kar nam bi odprlo pogled z Ruške ulice na Dravo in Lent. Drevesa, ki prekrivajo osvetljava, bi obrezali, nevarna drevesa bi odstranili. Namestili bi valilnice in ptičje krmilnice.
HITRE REŠITVE	
Obrezava dreves in rastja in odstranitev nevarnih posušenih dreves. Namestitev valilnic in ptičjih krmilnic.	



Slika 6: Trava in akacije ob poti so se razrastle in nudijo zavetje le smetem

(Vir: avtorja)



Slika 7: Ulična svetilka je zastrta z listjem

(Vir: avtorja)

2.2.4 Urbana oprema

Preglednica 4: Urbana oprema

URBANA OPREMA	
SEDANJE STANJE	NAJINI PREDLOGI
Ob poti ni klopi, košev in ustrezne razsvetljave.	<p>Predlagava postavitev klopi, košev za smeti (tudi za pasje iztrebke) in pitnikov ter ureditev razsvetljave brez svetlobnega onesnaženja. V ulici Ob izvirkih bi za pitnik lahko izkoristili vir tekoče vode.</p> <p>V okviru projekta Zgodbe o klopeh in ljudeh bi lahko unikatno klop postavili ob izviru vode. Predvidevava namestitev opreme, ki se ujema s tisto, ki je že nameščena ob delu poti od Studenške brvi do Starega mostu.</p> <p>Namestitev tabel, ki bi spodbujale mimoidoče k skrbi za okolje.</p>
HITRE REŠITVE	
Rešitve so vezane na finančna sredstva.	



Slika 8: Izvir vode v ulici Ob izvirkih, ki bi lahko postal pitnik (Vir: avtorja)



Slika 9: Razširjen del poti, kjer je dovolj prostora za klop

(Vir: avtorja)

2.2.5 Arhitektura

Preglednica 5: Arhitektura

ARHITEKTURA	
SEDANJE STANJE	NAJINI PREDLOGI
<p>Zid pod cerkvijo sv. Jožefa je okrušen, nezanimiv, brez prave okoljske funkcije.</p> <p>Na razširitvi poti pred Studenško brvjo sta dva objekta, ki sta bila v preteklosti namenjena vodni oskrbi za železnico. Ker nista več v uporabi, propadata, zaudarjata in sta postala odlagališče odpadkov.</p> <p>Moti naju nezavarovan zaraščen podest v reko Dravo in nezavarovana pot do njega.</p>	<p>Predlagava, da bi učenci naše šole v okviru dneva dejavnosti pobarvali zid z barvo, ki se zliva z okoljem (modra in zelena), nato pa bi na zid odtisnili svoje dlani. Zid bi opremili s petimi tablamami z informacijami o Studencih. Propadajoči objekt bi obnovili in preuredili v javno stranišče.</p> <p>Podest, ki sega v reko, bi lahko postal razgledna točka ali prostor za lovljenje rib.</p>
HITRE REŠITVE	
<p>Oplesk zidu in namestitev informativnih tabel.</p>	



Slika 10: Zid pod Jožefovo cerkvijo
(Vir: avtorja)



Slika 11: Zanemarjen objekt
(Vir: avtorja)⁸



Slika 12: Neuporabljen podest na nabrežju Drave
(Vir: avtorja)

⁸ V preteklosti je ta stavba oskrbovala bližnje železnice z vodo, sedaj pa je polna vode in smeti.

2.3 Najine rešitve

2.3.1 Poslikava zidu ob Dravi

Ob reki Dravi, pod Jožefovo cerkvijo se razteza dolg zid, povprečne višine 2 metra. Zid je betonski in rabi kot zaščita prebivalcem v hišah pod cerkvijo. Danes je na nekaterih delih poslikan z grafiti, večinoma pa siv, poraščen z mahovi, in s svojo podobo kazi pot ob reki. Ob pogledu nanj z leve strani Drave je videti kot zanemarjen betonski dodatek sicer zelenemu nabrežju.

Razmišljala sva, kako bi lahko zid naredila privlačnejši, zanimivejši, da bi podobo desnega nabrežja dopolnil. Izbrala sva manj vpadljivo različico, saj meniva, da zeleno nabrežje ne potrebuje pisanih dodatkov, ki z leve strani ne bi imeli dodatne vrednosti. Želiva ga obarvati v odtenkih zelene, kar bi izpeljali učenci v okviru likovnega krožka, nato pa bi ga "podpisali" vsi učenci najine šole v okviru dneva dejavnosti z odtisi svojih dlani. Tako bi bil zid za sprehajalce pisan in otroško igriv, za opazovalce na levi strani pa bi se znil z rastjem in okolico.



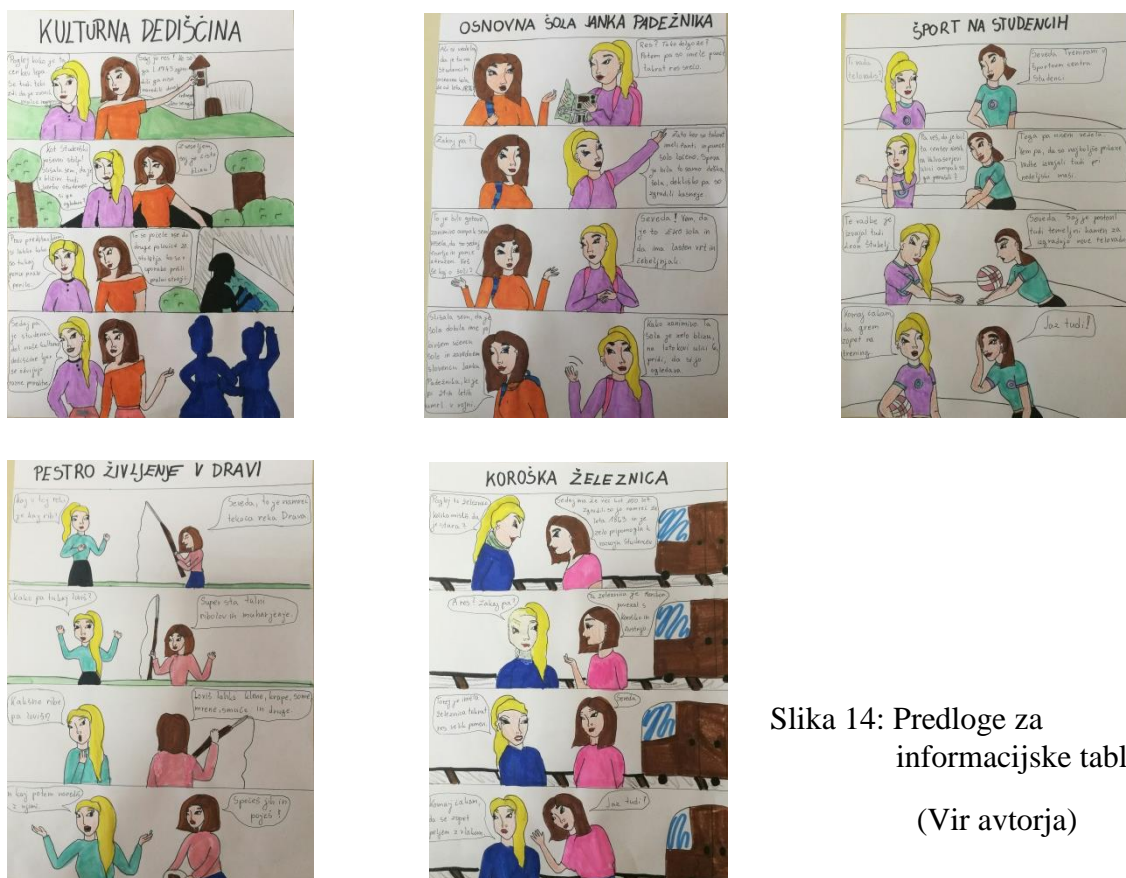
Slika 13: Detajl makete (poslikan zid z informacijskimi tablami)

(Vir: avtorja)

2.3.2 Informacijske table

Studenci so mestna četrt. Tukaj poteka železniška proga proti Dravski dolini in na Koroško. V mariborski turistični ponudbi so Studenci navadno spregledani, čeprav ponujajo mnogo zanimivih zgodb. Želiva si, da bi se sprehajalci na desnem nabrežju Drave, turisti in športniki seznanili z zanimivostmi, ki jih ponujajo Studenci. Rada bi jih privabila, da se sprehodijo po ulicah, obišejo Jožefovo cerkev, zaščiteno kulturno dediščino Jožefov studenec, stavbi osnovne šole...

Vse te zanimivosti želiva humorno predstaviti na velikih informacijskih tablah, ki bodo pritrjene na poslikani zid ob nabrežju. Načrtujeva pet tabel, ki v stripu predstavljajo pozabljena dejstva o Studencih. Želela sva omejiti količino informacij, zato sva izpostavila kulturno dediščino (Jožefova cerkev in Jožefov Studenec), naravno dediščino (reka Drava in življenje v in ob njej), izobraževanje (šolstvo na Studencih, osnovna šola Janka Padežnika, Janko Padežnik), športno življenje (športno društvo Sokol in aktivnosti Leona Štuklja), prometne možnosti (Južna železnica, Dravska kolesarska pot). Vse table bodo vsebovale tudi QR kodo, ki bo omogočala povezavo do spletne strani šole in tako do še več informacij.⁹



Slika 14: Predloge za informacijske table
(Vir avtorja)

⁹ Delujoča koda je že v prilogi.

2.3.3 Ptičje krmilnice

Desno nabrežje reke Drave lahko s svojo senčno lego in poraščenostjo nudi zavetje mnogim pticam. V svojem inovacijskem projektu sva dobila navdih, da poskrbiva tudi za njih, saj bodo s svojo prisotnostjo dopolnile naravno podobo nabrežja. Želiva si, da bi jim bilo na voljo več valilnic in ptičjih hišic, ki jih lahko izdelajo učenci pri izbirnem predmetu Obdelava gradiv - les v šoli, pa tudi pri pouku tehnike in tehnologije. Dodajanje hrane v ptičje krmilnice pa lahko vključimo v vsak pohod po nabrežju in tako poskrbimo, da nas bo vse leto spremljalo ptičje petje.

Krmilnice bi namestila kar na drevesa, saj meniva, da lastniki zemljišč ne bi imeli nič proti. Prav drevesa pa omogočajo pticam naravni dom in zaščito pred plenilci.

2.3.4 Maketa s predlogi rešitev

Od začetne ideje za inovacijski predlog se nama je utrnilo še ogromno različnih zamisli, kako bi lahko uredila ta naš košček Studencev. Vmes sva z anketo povprašala učence šole ter odrasle Studenčane, kaj bi predlagali oni. V želji, da bi bila najina predstavitev čim konkretnjša, sva se odločila za oblikovanje makete. Pri njenem snovanju sva upoštevala nasvete strokovnjakov in se pogovorila z likovno pedagoginjo. Za material sva izbrala karton, ki sva ga oblikovala v podobo nabrežja in ga pobarvala. V ustreznih razmerjih sva narisala vse objekte. Posamezne elemente urbane opreme sva izdelala povečano, saj tako učinkoviteje prikazujejo najine inovacijske predloge ureditve.

Izdelala sva zid, klopi, koše, pitnike in luči ter prikazala dostopne poti do obrežja.



Slika 15: Maketa

(Vir: avtorja)



Slika 16: Detajl makete

(Vir: avtorja)

3 RAZPRAVA

3.1 Interpretacija pridobljenih podatkov

Slovenija postaja v zadnjih letih prepoznavna turistična dežela. Nabrežja rek predstavljajo povsod po svetu prostor, ki omogoča številne dejavnosti: športne, ogled kulturne in naravne dediščine, prostor sprostitve. Čeprav je pot ob Dravi, ki sva jo raziskovala v nalogi, zgolj majhen košček Maribora, je za nas Studenčane izjemnega pomena. Zato sva želela podrobneje raziskati dejansko stanje, ugotoviti, kaj o njem menijo strokovnjaki, lastniki in prebivalci, ter narediti načrt za izboljšavo.

Najine ugotovitve kažejo:

- Pot in nabrežje sta zanemarjena, ob dežju blatna, nezavarovana in brez ustrezne urbane opreme.
- Težave predstavlja dejstvo, da je lastnikov veliko (zasebniki in posamezna podjetja). V pogovorih sva ugotovila, da med njimi ni prave komunikacije in sodelovanja. Meniva, da bi pobudo za sodelovanje morala dati Mestna občina Maribor.
- Pot ob Dravi predstavlja prostor, namenjen pešcem in kolesarjem - idealni obliki premikanja na kratke razdalje. Je namreč povezava s centrom mesta in ključnimi institucijami za srednješolce, zaposlene in ostale. S tem spodbujamo ekološko ugodne oblike transporta v mestu.
- Pot je tudi del že izpeljane Dravske kolesarske poti.
- V letu 2020/21 je načrtovana obnova in dograditev kolesarske poti od Drava centra do Dvoetažnega mostu.
- Z uresničitvijo najinih predlogov bi postala pot zanimiva tudi za turiste, saj vodi do pomembnih kulturno-zgodovinskih spomenikov.
- Predvsem dostopi do Drave in ureditev sanitarij zahtevajo večje gradbene posege, z manjšimi finančnimi vložki pa bi lahko dodali klopi, koše, pitnike in uredili razsvetlavo.
- Ugotavljava, da lahko tudi učenci s pomočjo krajanov in učiteljev naredimo nekaj sami in s tem prispevamo k ureditvi in prepoznavnosti kraja. Prav zato sva pripravila inovacijski predlog.

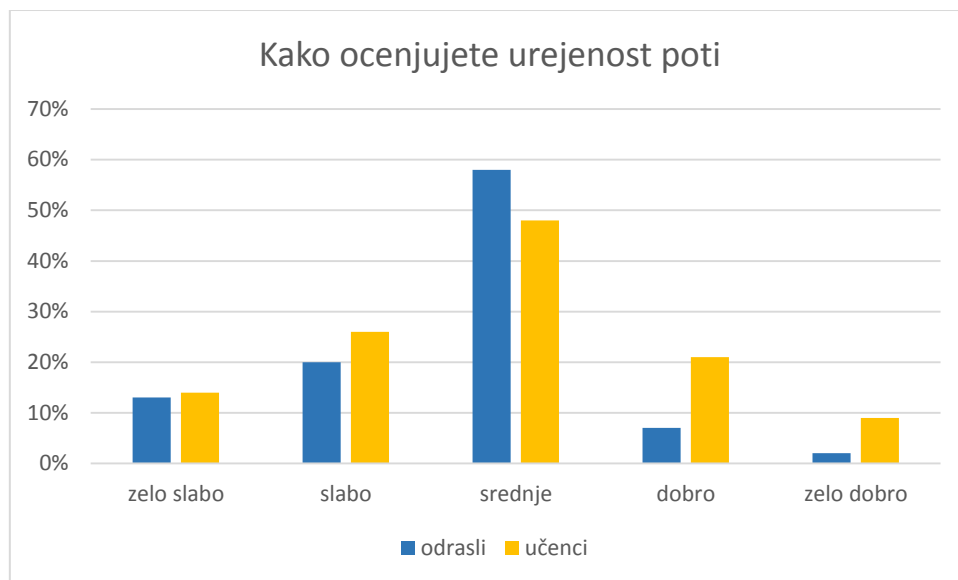
3.2 Vrednotenje hipotez

Zastavila sva si štiri hipoteze.

1. hipoteza: **Pot je neustrezno vzdrževana.**

Hipotezo lahko potrdiva s terenskim delom, saj sva pot večkrat prehodila in fotografirala kritične točke. Tako menijo tudi anketiranci.

Graf 1: Urejenost poti ob Dravi



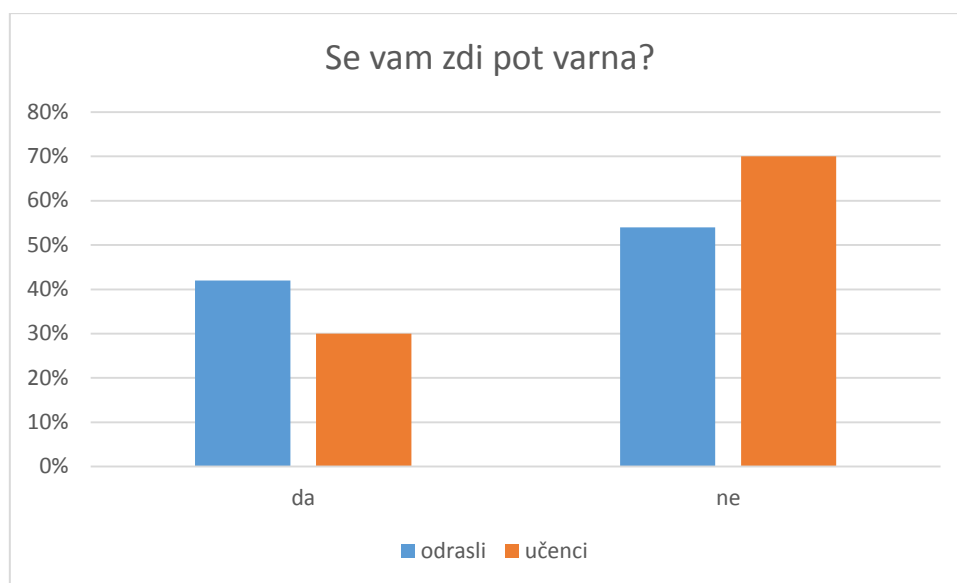
33 % odraslih in 40 % učencev meni, da je pot ob Dravi zelo slabo ali slabo vzdrževana. Samo 9 % odraslih meni, da je pot vzdrževana dobro ali zelo dobro. Na vprašanje, kaj jih na poti najbolj moti, so izpostavili: slab dostop, blato, neurejeno vegetacijo, pomanjkanje klopi, košev in osvetljave.

2. hipoteza: **Pot je turistično zanimiva.**

Hipotezo lahko potrdiva. Pot je namreč del Dravske kolesarske poti, v neposredni bližini sta cerkev sv. Jožefa in Jožefov studenec. Nabrežje je preprejeno z izvirki. Pot je zanimiva tudi zaradi reke in pestrosti življenja v in ob njej. Tudi več kot 50 % anketirancev meni, da je pot turistično zanimiva. Popestrili bi jo s podatki o kulturno-naravni dediščini (zgodovina kraja, pomembni Studenčani, živalski svet, reka Drava).

3. hipoteza: **Pot ob Dravi je nevarna.**

Graf 2: Varnost poti ob Dravi



Hipotezo lahko potrdiva. Več kot 50 % odraslih in 70 % učencev meni, da je pot nevarna. Več kot ena tretjina odraslih in otrok bi si želelo, da bi za varnost na nabrežju Drave postavili ograjo.

4. hipoteza: **Z minimalnimi stroški in posegi lahko pot uredimo tako, da postane uporabnikom prijaznejša.**

Hipotezo lahko le delno potrdiva. Z najinim inovacijskim predlogom sva pokazala, da lahko tudi učenci s svojo kreativnostjo prispevamo k obuditvi tega predela. Meniva tudi, da bi lahko MOM s sorazmerno nizkimi stroški utrdila pot in namestila koše ter klopi. Gotovo je večja investicija utrditev nabrežja, razsvetljava in ureditev dostopov do nabrežja (cikcak).

3.3 Samoevalvacija raziskovalnih metod in raziskovalnega dela

Meniva, da sva pri svojem raziskovalnem delu uporabila veliko raznolikih metod. Posebej bi izpostavila delo na terenu, kjer sva se seznanila z dejanskim stanjem in ga tudi fotografirala. Literaturo sva uporabljala predvsem pri iskanju podatkov o naravni in kulturni dediščini na Studencih in zgodovini tega predela Maribora. Največ časa sva potrebovala za pridobitev informacij o lastništvu posameznih parcel in o načrtih, ki jih imajo s potjo ob Dravi

posamezni lastniki. Opravila sva kar nekaj pogovorov (nekaj v živo, nekaj po telefonu ali preko maila). Veliko koristnih informacij sva dobila iz načrtov preureditve Dravskega nabrežja, ki so bili večinoma narejeni v času, ko je bil Maribor evropska prestolnica kulture (torej 2012).

Za spoznavanje dejanskega stanja sva izvedla ankete med vrstniki in Studenčani, pridobljene podatke sva obdelala in prikazala z grafi.

Na začetku nisva vedela, kako se lotiti izdelave makete, zato sva za nasvet prosila najino mentorico pri tabornikih, kjer tudi izdelujemo makete. V okviru te dejavnosti uporabljamo predvsem naravne materiale, kar pa se v najinem primeru ni izkazalo kot najbolj učinkovito. Pogovarjala sva se tudi z arhitektom Grego Hernahom, ki je oče dveh otrok na naši šoli. Pokazal nama je nekaj različnih rešitev ureditev nabrežij po svetu in kako se naredi maketa s pomočjo plastnic. Takšne makete so videti izjemne, vendar bi zahtevale ogromno pomoči, midva pa sva želela narediti maketo sama. Nekaj predlogov nama je dala tudi najina učiteljica likovne umetnosti. Na koncu sva ideje povezala in se zanesla na svoje likovne in tehnične sposobnosti ter izdelala maketo, ki jo vidite v nalogi.

Pri izdelavi informacijskih tabel nama je na likovnem področju pomagala sošolka, sama pa sva pripisala vsebino stripa. Za tisk plakatov sva zaprosila podjetje comTEC d.o.o na Studencih.

4 SKLEP

Mestna občina Maribor kaže v različnih dokumentih in izjavah interes, da bi uredili nabrežja reke Drave kot prostor, namenjen predvsem pešcem in kolesarjem. Žal pa je odsek, ki ga obravnava v inovacijskem predlogu, v večini načrtov izpuščen. V predstavitvi Mestne četrti Studenci na spletni strani MOM so sicer zapisali: "Predvideva se /.../ ureditev okolja od cerkve sv. Jožefa do Studenške brvi ter poti ulice Ob izvirkih," vendar v zadnjih letih do očitnejših sprememb ni prišlo. Žalosti naju, da je teh 800 metrov poti popolnoma pozabljenih, saj je pot umeščena med dva arhitekturna vrhunca - Studenško brv in Koroški most.

Konkretnejše spremembe načrtujejo v okviru ureditve Dravske kolesarske poti.

V najinem inovacijskem predlogu sva predstavila rešitve, kako z manjšimi posegi napraviti odsek poti ob Dravi od Koroškega mostu do Studenške brvi varnejši, dostopnejši in turistično zanimiv. Pot je za nas Studenčane pomembna, saj pomeni najkrajšo peš povezavo z mestnim središčem. Če bi bila ustrezno vzdrževana, pa bi jo lahko večkrat uporabili kot varno šolsko pot.

Pri svojem raziskovalnem delu sva uporabila veliko različnih metod (delo z viri in literaturo, anketni vprašalnik, strukturiranje podatkov, oblikovanje grafov, intervjuji, izdelava makete in informacijskih tabel). Posebej bi izpostavila delo na terenu, kjer sva se seznanila z dejanskim stanjem.

Zastavila sva si štiri hipoteze, izmed katerih lahko tri potrdiva, eno pa le delno. Prvo hipotezo, da je pot slabo vzdrževana, sva potrdila s terenskim delom, z navedenim pa so se strinjali tudi anketiranci in odgovorni posamezniki, s katerimi sva se pogovarjala. Drugo hipotezo, da je pot turistično zanimiva, sva potrdila, saj so ob njej številni primeri naravne (reka Drava in življenje v in ob njej, izvirk) in kulturne dediščine (Jožefova cerkev, Jožefov studenec. Koroška železnica, OŠ Janka Padežnika). Po poti poteka tudi Dravska kolesarska pot. Posebej bi izpostavila tretjo hipotezo, saj kar 70 % mladih in več kot 50 % odraslih meni, da je pot nevarna. Četrto hipotezo sva le delno potrdila, saj se zavedava, da je za večje posege potrebnega več denarja (npr. ureditev dostopov do Drave, sanitarije, javna razsvetljava, urbana oprema...). Hkrati pa sva dokazala, da lahko tudi z manjšimi sredstvi pripomoremo k ureditvi turistično privlačne poti tudi učenci.

Danes veliko razmišljamo o trajnostnem razvoju. To pomeni, da bodo naša ravnanja koristila tudi generacijam za nami. Tudi ureditev poti ob Dravi predstavlja širši interes. Glavne

smernice, ki jih kot prioritete izpostavlja tudi Evropska unija, so skrb za ranljive skupine prebivalstva (invalidi), ohranjanje naravnega okolja, kvalitetno preživljanje prostega časa (kolesarjenje, druženje, šport..) in razvoj turizma. V najinem inovacijskem predlogu sva poskusila najti rešitve za nekatera od teh področij.

5 DRUŽBENA ODGOVORNOST

Z najinim inovacijskim predlogom bi rada vzpodbudila odgovorne, da bi si tudi oni začeli prizadevati za večjo prepoznavnost, nam Studenčanom zelo priljubljene, a zanemarjene poti. V predlogu sva izpostavila kritične točke in nanje opozorila. Predstavila sva konkretne predloge, ki bi jih brez večjih stroškov in z veliko veselja in zagnanosti izvedli učenci v okviru šolskih dejavnosti. Kot drugi Studenčani čutiva tudi midva veliko odgovornost do našega dela mesta, ki mu pripadava. Vse, ki bi se načrtno ali naključno znašli na naši poti, želiva seznaniti z bogato zgodovino in s kulturnimi, naravnimi, izobraževalnimi, športnimi in zabavnimi dogodki našega kraja. Želiva, da bi se na naši pozabljeni poti obiskovalci ustavili, posedeli, se družili in ubežali mestnemu vrvežu. Iz analize anket in intervjujev ugotavljava, da naju pri realizaciji projekta podpirajo tako odrasli kot sošolci, ki si želijo sprememb. Odgovorne naprošava, da nam pri realizaciji pomagajo in da poskrbijo za vzdrževanje in varnost poti. Za vse ostalo bomo poskrbeli sami.

6 VIRI IN LITERATURA

6.1 Knjižni viri

- Dediščina v rokah mladih - mladi posvojijo spomenik; UNESCO ASP mreža Slovenije: OŠ Ledina Ljubljana, OŠ Leona Štuklja Maribor; 2013.
- Ferlež, J. (2009). Stanovati v Mariboru. Maribor: Umetniški kabinet Primož Premzl.
- Godina, M. (1992). Iz mariborskih predmestij. O življenju in kulturi mariborskih delavcev v letih 1919 do 1941. Maribor: Založba obzorja Maribor.
- Hren, A. (1927). Studenci pri Mariboru: nekaj podatkov o šoli, cerkvi in občini. Maribor: Ljudska tiskarna Maribor.
- Maribor skozi stoletja (1991). Maribor: Obzorja.
- Nabrežja reke Drave, Dokument identifikacije investicijskega projekta (2010). Maribor: ZIM, Zasnove in vodenje investicij, d.o.o.
- Olaj, A., Gabrijelčič, P., Fikfak, A. (2012). Geodetski vestnik 56/1. Urbani obvodni prostor - reka kot razvojni generator. Ljubljana: Zveza geodetov Slovenije.
- Petek, T., Železničarska kolonija Studenci v Mariboru, raziskovalna naloga. Maribor: Raziskovalna skupnost mesta Maribor.
- Radovanovič, S. (2005). Mariborske ulice. Maribor: Kapital.
- Studenci (2010). Urednica: Senka Dreu. Maribor: Založništvo Ksenija Dreu s.p.
- Varl, V., Tomažič, D. in Radovanovič, S. (1997). Mariborske in druge zgodbe. Maribor: Založba Kapital.
- Vrišer, S. (1999). Cerkev svetega Jožefa na Studencih v Mariboru. Maribor: Župnijski urad sveti Jožef.

6.2 Spletni viri

- Agencija RS za prostor. Dostopno na: <http://www.arso.gov.si/> (Pridobljeno: 7. 11. 2018)
- Kraji - Slovenija (Maribor - reka Drava). Dostopno na: <http://krajieu/slovenija/mariborrekadrava/slo> (Pridobljeno: 2. 10. 2018)
- Javni natečaj nabrežja reke Drave. Dostopno na: <http://prima.si/pdf/EPK-nabrezja-Maja-Farol.pdf> (Pridobljeno: 2. 10. 2018)
- Mestna občina Maribor. Mestne četrti in krajevne skupnosti. Dostopno na: <http://www.maribor.si/podrocje.aspx?id=8> (Pridobljeno: 28. 10. 2018)

- Dravska kolesarska pot. Dostopno na: <https://dravabike.si/informacije/vse-o-dravski-kolesarski-poti> (Pridobljeno: 19. 1 2019)
- Športno društvo Studenci. Zgodovina našega doma. Dostopno na: <http://www.sd-studenci.com/o-nas/zgodovina-nasega-doma/> (Pridobljeno 12. 12. 2018)
- Studenci, ta slovita predmestna vas. Dostopno na: <https://www.vecer.com/studenci-ta-slovita-predmestna-vas-6427827? m View= 1&tmpl= comp onent> (Pridobljeno: 13. 12. 2018)

Če bi lahko, kaj bi na tej poti dodali/spremenili. Prosimo da so ideje primerne za krhko, s peskom posuto pot ob reki Dravi.

Kaj bi vi še želeli vedeti o tem predelu studencev? (kaj o zgodovini, katere živali živijo tukaj, s čim so se včasih ukvarjali ljudje, ki so živeli tukaj v bližini,.....)

Hvala za sodelovanje.

7.2 Predloge informacijskih tabel



KULTURNA DEDIŠČINA



OSNOVNA ŠOLA JANKA PADEŽNIKA

Ali si vedela,
da je tu na
Studencih
osnovna šola
že od leta 1876?



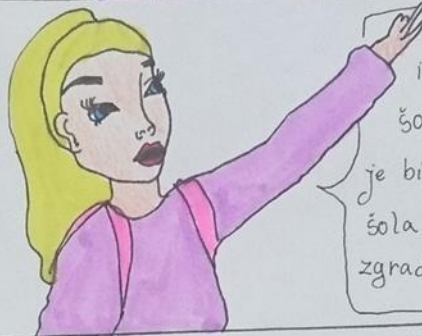
Res? Tako dolgo že?
Potem pa so imele punce
takrat res srečo.



Zakaj pa?



Zato, ker so takrat
imeli fanti in punce
šolo ločeno. Sprva
je bila to samo deška
šola, dekliško pa so
zgradili kasneje.



To je bilo gotovo
zanimivo, ampak sem
vesela, da so sedaj
fantje in punce
združeni. Veš
še kaj o šoli?



Seveda! Vem, da
je to EKO šola in
da ima lasten vrt in
čebelnjak.



Slišala sem, da je
šola dobila ime po
bivšem učencu
šole in zavednem
Slovencu Janku
Padežniku, ki je
pi 21-ih letih
umrl v vojni.



Kako zanimivo! Ta
šola je zelo blizu,
na Izto kovi ulici 6,
pridi, da si jo
ogledava.



PESTRO ŽIVLJENJE V DRAVI

Kaj v tej reki
je kaj rib?



Seveda, to je namreč
tekoca reka Drava.

Kako pa tukaj loviš?



Super sta talni
ribolov in muharjenje.

Kakšne ribe
pa loviš?



Loviš lahko klene, krape, some
mrene, smuče in druge.

In kaj potem narediš
z njimi.



Spečes jih in
pogješ!

ŠPORT NA STUDENCIH

Ti rada telovadiš?



Seveda. Treniram v športnem centru študenti.



Pa veš, da je bil ta center rasih na Kalvasorjevi ulici, ampak so ga porušili?



Tega pa nisem vedela. Vem pa, da so najboljše prilaze vadbe izvajali tudi pri nedeljski masi.

Te vadbe je izvajal tudi Leon Štukelj.



Seveda. Saj je postavil tudi temeljni kamen za izgradnjo nove telovadnice.



Komaj čakam, da grem zopet na trening.



Jaz tudi!





7.3 Intervjuji, telefonski pogovori in dopisi

Razgovor z Urško Jambrovič, Urad za komunalno, promet, okolje in prostor (sektor za urejanje prostora), Mestna občina Maribor

Gospo Urški Jambrovič sva predstavila svoje ideje glede inovacijskega projekta in ji pokazala fotografije sedanjega stanja poti ob dravskem nabrežju.

Vprašanje:

Kaj menite o najini ideji, da bi bila pot asfaltirana ali vsaj nasipana s peskom ter opremljena z ograjo?

Odgovor:

Nasip s peskom je zelo ustrezna izbira, saj nadaljuje videz poti med Starim mostom in Studenško brvjo. Ograje pa se zagotovo ne more postaviti, saj onemogoča košnjo brežine do rečne gladine, hkrati pa ta del poti spada pod vodne površine in se tu ne sme postavljati ograj.

Vprašanje:

Želela bi, da je ob poti več klopi in pitnikov, da bi bila pot razsvetljena. Je to izvedljivo?

Odgovor:

Zelo mi je všeč vajina ideja. Mestna občina želi poenotiti urbano opremo, tako da bi oblika klopi in pitnikov morala dopolnjevati izbrano podobo. Razsvetljava bi bila vsekakor koristna, pri izbiri je potrebno paziti, kakšno podobo dobi obrežje z druge strani reke. Vsekakor morajo biti svetila zasenčena, svetloba se ne sme odbijati od vodne gladine.

Vprašanje:

Zakaj obrežje ni lepše urejeno, pokošeno, zakaj niso drevesa obrezana?

Odgovor (po pregledu kart z vrisanimi lastništvi):

Kot vidimo je lastništvo obrežja zelo razdeljeno, le nekaj manjših delov je v lasti občine. Dravske elektrarne Maribor kosijo brežino in pot nekajkrat v letu glede na rast vegetacije. Na to vprašanje vama bo lažje odgovorila gospa Anja Svetičič iz podjetja Snaga, ki je odgovorna za zelene površine. Snaga ureja le površine, ki so v lasti MOM.

Vprašanje:

Zakaj je »cik-cak« pot, ki vodi z Obrežne ulice do Studenške poti, ki je bila celo nagrajena, tako zanemarjena?

Odgovor:

Ta steza je bila v načrtu za prenovo hkrati z ureditvijo Studenške brvi, vendar se potem projekt ni izpeljal do konca. (Gospa Jambrovič nama je predstavila tudi celoten projekt prenove poti). Glede urejanja zelenih površin pa vama bo odgovorila gospa Svetičič iz podjetja Snaga.

Vprašanje:

Komu pripadajo objekti, ki so v bližini Studenške brvi, so zaraščeni in polni smeti ter postane vode? Tam se pogosto širi smrad.

Odgovor (po pregledu kart z vrisanim lastništvom):

To so črpališča vode in so last Slovenskih železnic.

Vprašanje:

Po desnem nabrežju poteka trasa Dravske kolesarski poti. Ali je v okviru tega projekta načrtovan kakšen poseg, saj kolesarska pot gotovo privablja športnike in turiste?

Odgovor:

Dravsko kolesarsko pot ureja drug strokovnjak, ki se ukvarja samo s podobo in načrtovanjem kolesarske poti, verjamem, da vama bo odgovoril, če ga pokličeta, saj on natančno ve, kaj je v načrtih.

Vprašanje:

Studenci imajo bogato zgodovino. Kaj menite, če bi zid pod Jožefovo cerkvijo prebarvali, porisali z grafiti?

Odgovor:

MOM namenja določene površine za grafite, saj je to del današnje kulture. Tudi ta zid, bi lahko bil del te podobe.

Vprašanje:

Zakaj pod Koroškim mostom ni urejenega dostopa na obrežje reke Drave?

Odgovor:

Projekt izgradnje mostu je državni, zato je tudi to ozemlje državno. V projektni dokumentaciji ni bila načrtovana ureditev dostopa, zato je danes dostop neurejen.

Telefonski razgovor z gospodom Boštjanom Dolencem, Snaga - družba za ravnanje z odpadki in druge komunalne storitve d.o.o.

Gospa Anja Svetičič iz podjetja Snage naju preusmeri do gospoda Boštjana Dolenca, ki skrbi za urejanje zelenih površin v mestu Maribor. Predstaviva se in prosiva za nekaj odgovorov.

Vprašanje:

Zanima naju, zakaj je pot ob desnem bregu Drave med Studenško bryjo in Koroškim mostom tako neurejena, zaraščena in blatna?

Odgovor:

Moral bi preveriti lastništvo zemljišč ob reki Dravi. Vem, da je zelo razdeljeno, zato bi morali lastniki sami poskrbeti, da se njihov del pokosi in uredi.

Vprašanje:

Kaj pa »cik-cak« steza do Studenške brvi?

Odgovor:

Steze ureja drug strokovnjak in bi moral njega vprašati. Zelena področja pa so v lasti Slovenskih železnic in bi torej oni morali urediti okolje.

Vprašanje:

Ali lahko midva kako pripomoreva k ureditvi zelenih površin in obrežja reke?

Odgovor:

Lahko napišeta apel na MOM in na Urad za komunalo, se opreta na trajnostno mobilnost ter turistično podobo mesta. Morda bo kdo reagiral in se bo izpeljal kak projekt.

Telefonski pogovor z gospodom Alojzom Preglavom, Dravske elektrarne Maribor

Kličeva na DEM in po predstavitvi naju usmerijo h gospodu Alojzu Preglavu. Predstaviva svoj inovacijski projekt in ga prosiva za nekaj odgovorov.

Vprašanje:

Na MOM so nam povedali, da se del obrežja, s katerim se ukvarjava, smatra kot vodna površina in ste vi odgovorni za urejanje.

Odgovor:

Mi imamo dogovor z občino, da kosimo brežino in skrbimo za njeno urejenost in trdnost.

Vprašanje:

Ali bi lahko postavili ograjo ob stezo, saj se nama zdi pot nevarna zaradi možnega padca v vodo?

Odgovor:

Ograje se ne postavlja na brežino, zaradi poplav in urejanja brežine.

Vprašanje:

Kaj menite o najinem predlogu, da bi uredili nabrežje, ga opremili z urbano opremo in razsvetljavo?

Odgovor:

Se strinjam, da bi bilo dobro imeti urejeno obrežje, vendar tega ne urejamo mi.

Dopis na MČ Studenci

Spoštovani,

želiva prispevati k ureditvi poti ob Dravi med Koroškim mostom in Studenško brvjo, ki jo tako vsakodnevno uporabljamo. Anketirala sva učence in prebivalce Studencev in ugotovila, da je pot v zelo slabem stanju (zaraščena, blatna, brez klopi, košev, pitnikov, razsvetljave...) hkrati je to turistično zanimiva Dravska kolesarska pot in zgodovinsko povezuje Studence s centrom mesta preko Studenške brvi.

Do sedaj sva bila na različnih inštitucijah (občina, DEM, Snaga, Urad za komunalo, Slovenske železnice...) in večkrat ugotovila, da se vsi zavedajo neurejenosti, za stanje pa krivijo težave z lastništvom, saj je področje razdeljeno med veliko lastnikov.

Območje okoli cik cak poti, ki vodi z Obrežne do Studenške brvi, je v lasti SŽ, ki so že leta 2015 poslale pobudo MO Maribor za odkup zemljišča in po pogovoru so nam zagotovili, da bodo ponovno poslali pobudo, da se ta neurejen del nabrežja začne urejati.

Na vas se obračava s prošnjo po sodelovanju. Zanima naju, ali je mogoče tudi z vaše strani napisati kakšno pobudo na MO Maribor po ureditvi poti ob Dravi. MO Maribor je tudi lastnik zemljišča ob Koroškem mostu, kjer že poteka zaraščena steza, ki bi lahko omogočila dostop lokalnim prebivalcem in turistom do rekreacijske poti.

Ali bi bilo možno z vaše strani izpeljati kakšne dogovore z lastniki zemljišč na nabrežju glede ureditve vegetacije, morda kakšno sodelovanje s Snago?

Želiva si, da bi bila pot namenjena mladim, starejšim, turistom, športnikom in zato opremljena z urbano opremo. Le takšna bi bila poleti obiskana, saj je senčna, Studencem bi pomenila dodano vrednost.

Za pomoč, odgovore in sodelovanje se vam zahvaljujema in vas lepo pozdravljava.

Lep pozdrav.

Odgovora žal nisva dobila.

Dopis na Ribiško družino Maribor

Na vas se obračava, ker je ta del tudi v vašem interesu in nekateri deli nabrežja tudi v vaši lasti (informacija pridobljena na občini Maribor).

Zanima naju ali se na tem delu obrežja lahko ribari in na kakšen način?

Ali ste kdaj dali na občino pobudo za ureditev tega dela nabrežja?

Kako lahko vaše društvo in posamezniki pripomorete, da skupaj uredimo nabrežje, da bo privlačno za turiste, Studenčane, mlade in starejše, ki se tukaj gibljejo?

Ali bi lahko ribolov postal del turistične ponudbe tega dela nabrežja?

Kakšno tradicijo ima ribolov na Studencih?

Vaše sodelovanje in odgovori nama bodo v veliko pomoč pri izdelavi inovacijskega predloga in skrbi za ureditev "našega brega".

Lep pozdrav.

Gospod Bojan Javornik je najino sporočilo preposlal gospodu Marijanu Gabru, ki pa nama ni odgovoril.

Dopisovanje z gospo Livijo Jurič, u.d.i.g., Sektor za upravljanje nepremičnin, Slovenske železnice

Najina vprašanja:

Zakaj so ti objekti, ki so nastali v času nastanka južne železnice, tako zanemarjeni, kljub temu, da imajo veliko zgodovinsko vrednost?

Čemu so bili primarno namenjeni ti objekti ob Dravi?

Zakaj ti objekti niso predani občini, da bi lahko uredili okolico?

Kaj bi lahko Slovenske železnice naredile, da bi se okolica teh objektov in objekti uredili, da bi ustvarili prijetne koticke ob nabrežju, namenjeni sprehajalcem, kolesarjem po Dravski kolesarski poti, turistični podobi nabrežja Drave in predvsem varnosti naših otrok?

Livija Jurič:

Pozdravljeni,

Družba Slovenske železnice, d.o.o. je lastnik parcel, št. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9 in 11/1, vse k.o. 659-Tabor (situaciji v prilogi – rdeče obarvane parcele). Na parc. št. 1, k.o. 659-Tabor stoji objekt –VODNO ČRPALIŠČE DRAVA (fotografija priložena). Od črpališča poteka cevovod do objekta - vodnega stolpa z rezervoarji za vodo in hidroforjem na Valvasorjevi ulici 21, od tu pa cevovod prečka vse železniške tire žel. postaje Maribor – Studenci, do območja industrijske cone bivšega TVT Studenci Maribor. V tem območju so lastniki nepremičnin razna podjetja, ki so več let uporabljala vodo iz reke Drave preko omenjenega cevovoda. V letu 2015 pa smo morali zaradi odločbe inšpektorja za okolje onemogočiti črpanje in distribuiranje vode iz reke Drave.

Ker družba Slovenske železnice, d.o.o. parcel, št. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9 in 11/1, vse k.o. 659-Tabor, za svojo dejavnost ne potrebuje, smo predlagali MO Maribor, da te nepremičnine odkupi, vendar s strani MO Maribor ni interesa za to. V kolikor bo MO Maribor odkupila predmetne nepremičnine, bo lahko nabrežje tudi uredila, kot predlagate.

Drugih nepremičnin na omenjenem območju med obema mostoma čez Dravo, družba Slovenske železnice, d.o.o. nima v lasti.

Lep pozdrav,

Livija Jurič, u.d.i.g.



Fotografija: Studenci – črpališče Drave (vir: Slovenske železnice)



Fotografija: Studenci – črpališče Drave (vir: Slovenske železnice)



Fotografija: Objekt – črpališče vodno Drava MB (vir: Slovenske železnice)

Najin odgovor:

Pozdravljeni,

za hiter in izčrpen odgovor se vam najlepše zahvaljujemo. S tem ste nama tudi odgovorili na vprašanje, zakaj cik cak pot do Drave ni ne pokošena ne urejena. V zanimivost vam pošljem našo fotografijo, v kakšnem stanju je te del parcele danes.

Lep pozdrav.



Fotografija: »cik-cak« pot z Obrežne ulice do Drave (lasten vir)

Livija Jurič:

Pozdravljeni,

Res je že skoraj pragozd....

Če uspete kot šola, oziroma še s pomočjo občanov in mogoče Krajevne skupnosti na MO Maribor bolj aktivno opozarjati na neurejenost obravnavanega območja, bo MO Maribor mogoče končno pokazala interes za ureditev lastništva in posledično uredila območje, kot bi to vsi želeli.

Tudi mi bomo v tem letu ponovno poslali pobudo za ureditev lastništva na MO Maribor.

Lep pozdrav,

Livija Jurič, u.d.i.g.

Najin odgovor:

Pozdravljeni,

hvala, da ste pripravljeni ponovno poslati pobudo, vsak korak, ki ga naredimo, nas pripelje bližje urejeni okolici.

Zanima naju, če obstaja na SŽ kakšna služba, ki bi morda lahko malo uredila okolico in bi tako tudi na občini videli, da se da urediti, morda dobijo vizijo kakšnega majhnega parka, sploh če ti objekti niso več v uporabi in bi se jih dalo spremeniti (javni wc ob kolesarski poti, ali prostor za počitek) ali porušiti.

Zahvaljujemo se vam za sodelovanje in vas lepo pozdravljava.

Livija Jurič:

Pozdravljeni,

Žal za urejanje okolice, košnjo trave, odstranjevanja grmovja, smeti s parcel, ki so v lasti družbe SŽ, d.o.o. nimamo svojih delavcev. Za te storitve moramo naročiti in plačati zunanje izvajalce. Ker za tovrstne storitve nikoli ni dovolj sredstev v planu, seveda to naročamo le na lokacijah, ki jih uporabljamo za svojo dejavnost. Rešitev res vidimo le v tem, da z MO Maribor končno dosežemo, da občina zemljišče odkupi od naše družbe in potem pristopi k ureditvi.

Lep pozdrav,

Livija Jurič, u.d.i.g.

Dopis naslovljen na gospo Karmen Razlag (Zavod za turizem Maribor) in gospoda Uroša Rozmana (Regionalna razvojna agencija za Koroško)

Pozdravljeni,

oblikujeva inovacijski projekt na temo ureditve desnega obrežja reke Drave med Koroškim mostom in Studenško brvjo, po kateri poteka Dravska kolesarska pot.

Zanima naju ali je predvidena ureditev poti na tem nabrežju, ki je luknjasta, blatna, zaraščena in brez urbane opreme ali razsvetljave.

Hkrati pa želiva dodati turistični vidik, saj so Studenci zelo zanimiv predel mesta Maribor. Zid, ki poteka ob poti, želimo pobarvati in opremiti s humornimi informacijskimi tablami, ki ponujajo informacije o Studencih (Jožefova cerkev, Jožefov studenec, ŠD Studenci, reka Drava, šola Janka Padežnika).

Ali je v ureditvi poti predvideno kakšno informiranje o Studencih, je morda že kak obstoječ načrt turistične podobe Studencev?

Se morda predvideva kakšne usmerjevalne table ob kolesarski poti, ki bi kolesarje usmerile k ogledu turističnih znamenitosti?

Za sodelovanje in pomoč vam zahvaljujemo.

Pozdravljeni,

v tem trenutku se projektira kolesarska pot med Drava centrom in Dvoetažnim mostom, ki bo v celoti asfaltirana in bo imela urejeno odvodnjavanje, osvetlitev in urbano opremo. V posameznih delih, kjer bo prostor to dopuščal bo pot tako razširjena, da bo ob kolesarski poti ločen prostor za pešce.

Informacijske tabel so predvidene, ampak ne o Studencih. Prav tako ne vem, da bi kaj takšnega že obstajalo. Ob kolesarski poti so predvidene usmerjevalne table do turističnih znamenitosti. Ravno kar čakamo na odobritev EU projekta, skozi katerega bi to financirali.

Prav tako se trudimo, da bi že letos pot ob Dravi občina vsaj toliko uredila (makadam, košnja ipd), da ne bi bila več v sramoto mestu in vsem turistom, ki prihajajo po Dravski kolesarski poti. Gradnja nove kolesarske poti je predvidena v letu 2020 – 2021.

Vsakršni vaš prispevek k interpretaciji ob kolesarski poti je in bo dobrodošel.

Lep pozdrav,

Uroš Rozman, mag. prost. načrt., dipl. inž. grad. (UN)
projektni vodja